

Ποιός είναι πραγματικό μέλος τῆς Ἐκκλησίας

Ἀθανασίου Θ. Βουρλί, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς του ΕΚΠΑ

Συμμετέχοντας στήν πρόσκληση καί πρόκληση γιά συζήτηση στό ἐρώτημα πού διατυπώθηκε στό ὑπ' ἀριθμ. 5 τεῦχος τοῦ πέρ'. «Ἐφημέριος» (Μάιος 2014) περί του «Ποιός εἶναι πραγματικά μέλος τῆς Ἐκκλησίας σήμερα», καταθέτω τίς ἀκόλουθες σκέψεις-θέσεις μου.

1. Πραγματικό μέλος τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι αὐτός πού ἀπεδέχθη τήν ἐν Χριστῷ ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια, ὅπως αὕτη κατεγράφη στήν Ἁγία Γραφή (Παλαιά καί Καινή Διαθήκη), στήν Ἱερά Παράδοση, τούς ὄρους καί τίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, στή λειτουργική μας ζωή καί τά ὀρθόδοξα πατερικά συγγράμματα.

2. Συνέπεια αὐτῆς τῆς ἀποδοχῆς εἶναι ἡ συμμετοχή τοῦ στό μυστήριο τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, τοῦ Χρίσματος, τῆς Ἐξομολογήσεως, τῆς Θείας Εὐχαριστίας πού εἶναι ὑποχρεωτικά μυστήρια γιά τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Ὅφειλει ἐπίσης, νά συμμετέχει ὀρθόδοξως καί στά προαιρετικά ὑπόλοιπα μυστήρια, ὅποτε αὐτός ἐπιθυμεῖ.

3. Ὁ πραγματικός πιστός ἀποδέχεται καί ὁμολογεῖ καθημερινῶς τήν πίστη του ἀπαγγέλλοντας τό Σύμβολο τῆς Πίστεως, ὥστε σέ περίπτωση θανάτου, νά κριθεῖ ὡς πιστός κι ὄχι ἄπιστος ἢ ἀδιάφορος καί «χλιαρός» (πρβλ. Ἀποκ. 3,16).

4. Τήν ὀρθόδοξη πίστη του τήν ἐκφράζει ἐμπράκτως τόσο μέ τή συμμετοχή στή Θ. Λατρεία, ὅσο καί μέ τήν καθημερινή του ζωή, συμβάλλων «εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν» (πρβλ. Β' Τιμ. 2,21). Ἡ συχνή λειτουργική ζωή, ἡ συνεργεῖα στό φιλανθρωπικό, στό κατηχητικό καί διδακτικό ἔργο, ἡ διακονία σέ ἔργα φιλανθρωπίας, ἱεραποστολῆς, ἐπισκέψεις ἀσθενῶν καί φυλακισμένων, χηρῶν, ὀρφανῶν καί πενθούντων, δραστηριότητες, οἱ ὁποῖες ἐκκινουν πρωτίστως ἀπό κάθε ἐνορία πού εἶναι τό κύτταρο τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας.

5. Ὁ συνειδητός πιστός καλλιεργεῖ τά προσωπικά του χαρίσματα ὄχι μόνο γιά ἀτομικό καί οἰκογενειακό ὄφελος, ἀλλά κυρίως γιά τό κοινωνικό σύνολο, γι' αὐτό καί ὀφείλει νά δραστηριοποιεῖται στόν ἐνοριακό χῶρο, ὥστε κάθε καλό καί χρήσιμο νά ἔχει ὡς κέντρο τόν ἐνοριακό ἱερό ναό.

6. Ὁ πιστός ἀποδέχεται τήν αὐθεντία τῆς Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τήν ἐρμηνεῖα τῶν δογμάτων τῆς πίστεως, ἀφοῦ κεφαλή Της εἶναι ὁ Χριστός (ἐφ. 4,15 Κολ.) καί διδάσκαλός Της τό Ἅγιον Πνεῦμα, τό ὅποιο συγκροτεῖ ὅλο τόν θεσμό τῆς Ἐκκλησίας. Ὡς συνέπεια αὐτοῦ ἔρχεται ἡ ὑπακοή τοῦ πιστοῦ στόν Ἐπίσκοπο καί στόν κλῆρο, ἀφοῦ δι' αὐτῶν συνεχίζεται τό σωτηριολογικό ἔργο τῆς Ἐκκλησίας κι ὁ σταδιακός ἐξαγιασμός τῶν πιστῶν. Ἡ ἀμφισβήτηση τοῦ ρόλου καί τοῦ σωτηριολογικοῦ ἔργου τοῦ ἱεροῦ κλήρου ὀδηγεῖ στόν Προτεσταντισμό καί στή διάσπαση τῆς ἐνότητας τῆς ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας. Ἀρνητικά εἶναι τά ἀποτελέσματα κι ἀπό τήν ἀνάρμοστη συμπεριφορά τοῦ ἱεροῦ κλήρου πρὸς τούς πιστούς, ὅπως: ὁ δεσποτισμός, ἡ ἀδιαλλαξία, ὁ αὐταρχισμός, ἡ ἐκμετάλλευση, ὁ ἐξαναγκασμός, ἡ περιφρόνηση κ.λπ.

7. Ὁ κύριος-πνευματικός οἶκος τοῦ πιστοῦ εἶναι ὁ Ναός τῆς ἐνορίας τοῦ καί προστάτης τοῦ ὁ Ἅγιος, ἡ Ἁγία, οἱ Ἅγιοι κ.λπ., στούς ὁποίους εἶναι ἀφιερωμένος ὁ Ναός. Ἐπομένως, ὁ ζῆλος καί ἡ ἀγάπη τοῦ γιά τόν ἱερό ναό, τή λειτουργική ζωή, τήν εὐπρέπεια του, τίς δραστηριότητές τοῦ, πρέπει νά εἶναι στόν ὑπέρτατο βαθμό, κατά τό Δαυϊτικό «ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέ μέ» (Ψάλ'. 68,10). Αὐτές οἱ ὑποχρεώσεις τοῦ ἀπορρέουν ἀπό

τό γεγονός ότι ὁ Ἱερός Ναός εἶναι τό ὄρατό ἐπίγειο σημεῖο, ὅπου ἐνοικεῖ ὁ Θεός καί ἐξαγιάζει διά τῶν ἱερῶν Μυστηρίων καί Ἀκολουθιῶν καί ἀγιαστικῶν πράξεων τούς πιστούς. Ἐνσυνειδήτως λοιπόν, ὁ πιστός πρέπει νά θέτει τόν ἱερό Ναό τῆς ἐνορίας τοῦ σέ ὑψηλότερη θέση ἀπό ὅ,τι ἔχει τό σπίτι τοῦ.

8. Ὁ πιστός δέν πρέπει νά ἀπαιτεῖ καί νά ἀξιώνει πνευματικά ἢ υλικά ἢ ἀλλά ὀφέλη ἀπό τήν Ἐκκλησια-Ἑνορία, ἀλλά καί νά προσφέρει σ' αὐτήν τίς προσωπικές του ὑπηρεσίες ἀφιλοκερδῶς, εἰ δυνατόν, καί σύμφωνα μέ τίς δυνατότητες καί τά χαρίσματά του, ἔχοντας ὑπ' ὄψιν του τό τοῦ ἀποστόλου Παύλου: «τί ἔχεις ὁ οὐκ ἔλαβες» (Α' Κύρ. 4,7) καί συγχρόνως νά ἐνισχύει οἰκονομικῶς καί υλικῶς τίς λειτουργικές ἀνάγκες τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ. Ἡ προσωπική συμμετοχή στήν καθαριότητα, στήν εὐταξία, στούς ἐράνους, στίς ποιμαντικές ἐπισκέψεις, στίς προσκυνηματικές ἐκδρομές, στίς αἰμοληψίες, στίς κατασκηνώσεις, στίς φιλόπτωχες δραστηριότητες, στούς ἀντιαιρετικούς ἀγῶνες, στό κατηχητικό ἔργο καί τίς καλλιτεχνικές ἐνοριακές προσπάθειες, καθιστοῦν πῶς εὐκόλο τό ἔργο τῆς ἐνορίας καί πῶς οὐσιαστική τήν παρουσία τῆς στήν κοινωνία, χωρίς διακρίσεις. Παράλληλη καί ἀναγκαία εἶναι καί ἡ προσφορά δώρων ὅπως: πρόσφορα, λάδι, κρασί, λιβάνι, κεριά κ.λπ., τά ὅποια εἶναι ἀναγκαία γιά τήν καθημερινή λειτουργική ζωή.

9. Ἡ συνειδητή λειτουργική ζωή ἀπαιτεῖ ἀπό τόν πιστό συνεχή καταρτισμό μέσω λατρείας, κηρυγμάτων, ὁμιλιῶν, μελέτης τῶν Γραφῶν καί ἄλλων πατερικῶν καί θεολογικῶν ἔργων καί συγχρόνως ἐξοικείωση μέ τήν παραδοσιακή γλῶσσα τῶν λειτουργικῶν μας βιβλίων, ὥστε νά κατανοεῖ ὅσο γίνεται καλύτερα τά ἀκουόμενα καί τελούμενα τήν ὥρα τῆς λατρείας. Ἡ ἐνασχόλησή τοῦ, ἐπίσης, μέ τίς λειτουργικές τέχνες καί δὴ καί μέ αὐτή τῆς ψαλτικῆς, ἐνισχύει τήν ἀναγκαία διατήρηση τῶν ἰδιαιτέρων γνωρισμάτων τῆς ἑλληνορθόδοξης λειτουργικῆς μας παραδόσεως καί ζωντανεῦει διά τῆς προσωπικῆς συμμετοχῆς, ὁ λατρευτικός πόθος κι ὁ ἐκκλησιολογικός χαρακτήρας τῆς λατρείας.

10. Ἡ ἀρραγῆς σχέση μεταξύ πιστοῦ κι ἐνοριακοῦ κλήρου ἀποκλείει τήν ἔξω-ἐνοριακή δραστηριότητά τοῦ, μέ ἀφορμή προσωπικούς λόγους ἀντιπάθειας, πρὸς τόν οἰκεῖο ἐπίσκοπο ἢ τόν ἱερέα τῆς ἐνορίας τοῦ, γιατί ἔτσι διασπᾶται ἡ πατρική πνευματική σχέση ποιμένος καί ποιμαινομένου. Τό θέμα αὐτό ἔχει μεγάλη ἐκκλησιολογική καί σωτηριολογική σημασία καί γι' αὐτό χρειάζεται μεγάλη προσοχή σχέσεων καί συμπεριφορῶν ἀπό πλευράς κλήρου καί λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

11. Ὁ πιστός ὀφείλει νά καταστήσει τό σπίτι του «κατ' οἶκον ἐκκλησία» προσαρμόζοντας τήν ἐσωτερική τοῦ λειτουργία ἀντίστοιχα μ' αὐτήν τοῦ ἐνοριακοῦ ναοῦ μέ κοινή προσευχή, τράπεζα, εὐταξία, θυμιάματα, ἀφή κανδήλας, μελέτη Γραφῆς, ἱεραρχική σχέση τῶν μελῶν τῆς οἰκογένειας, ἀλληλοσεβασμό κι ἀγάπη.

12. Ἡ πίστη καί ἡ πράξη πρέπει νά ἐκφράζονται στήν προσωπική ζωή, ἔτσι ὥστε νά γίνεται ὁ πιστός τύπος καί ὑπογραμμός γιά τούς συνανθρώπους του (πιστούς καί ἀπίστους), τό «ἄλας»

(Ματθ. 5,13) καί τό «φῶς» (Ματθ. 5,14), ὁ «λύχνος» (Ματθ. 5,15) καί τό ζωντανό παράδειγμα χριστιανοῦ, γιά νά τόν βλέπουν, νά τόν παρακολουθοῦν καί νά τόν μιμοῦνται, ἔτσι ὥστε νά δοξάζεται τό ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Κύριος εἶπε: «Οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τά καλὰ ἔργα καί δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5,16).

13. Τέλος, ὁ ἀγωνιζόμενος πιστός ὀφείλει νά τηρεῖ τούς ἠθικούς κανόνες τῆς πίστεώς μας, τίς ἱερές παραδόσεις ἔναντι τῶν κεκοιμημένων, τίς καθιερωμένες νηστεῖες καί τίς ἀναγκαῖες προετοιμασίες γιά τήν συμμετοχή του στή θ. Λατρεία καί τά ἱερά μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καί δὴ αὐτό τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας.